

Американські Війська, що Прибули на Яву Викликали Радість в Цілій Нідерляндській Індії - Японський Натиск Щораз Сильніший, Доносить Ген. МекАртур з Филиппин

ВАШИНГТОН ПРО ЗМІНИ В БРИТІЙСЬКОМУ КАБІНЕТІ

ВАШИНГТОН. — Вістка про зміну у воєнному кабінеті Чорчила та призначення міністром дотеперішнього британського посла в Москві, Крипса, викликала одобрення у вашингтонських урядових колах. Переміни в кабінеті означають усунення всяких спроб димісії Чорчила з посади прем'єра міністрів. Також і цей факт, що 6-й міністер Бівербрук призначений для важкої місії до Вашингтону вважають кроком вперед в американсько-англійській співпраці. Бо присутність у Вашингтоні лорда Бівербрука, який має довільно воєнну практику, як теж знає всі англійські недовіри, вважають додатним явищем. Щодо Крипса, то про нього від давня вже є опінія, що це один з чоловіків лівих політиків, якого ідентифікують з британським робітництвом. Та деякі вашингтонські кола не є вповні задоволені з призначення Крипса міністром, бо під час останньої візити Ідена до Москви більшовики мали домагатися, щоб Англія забезпечила їм на все Балтійські Держави, Басарабію та взагалі дала їм вільну руку у Східній Європі, а Крипс мав одобрювати такі советські домагання. Знову від хвилі свого повороту до Лондону Крипс дає обороняв ося ту політичну лінію СССР.

ВЕЛЕС ЗАПЕВНЯЄ ПОМІЧ ЛАТИНСЬКІЙ АМЕРИЦІ

ВАШИНГТОН. — Підсекретар сенату Соммер Белл заявив, що Злучені Держави Америки роблять все можливе, щоб допомогти країнам Південної Америки в їх зусиллях оборонитися перед загрозою тоталітарних держав. Він говорив, що Америка висилє їм зброю та інші воєнні матеріали. Очевидно, перші користають з американської допомоги ці республіки, що станули солідарно на пан-американській конференції в Ріо де Жанейро.

ФРАНЦУЗЬКА ВІДПОВІДЬ НЕ ВДОВОЛЯЄ АМЕРИКУ

ВАШИНГТОН. — Соммер Белл сказав на пресовій конференції, що американський посол у Віші буде далі інтенсивувати до французького уряду в справі його відношення до Німеччини, бо дотеперішня його відповідь цілком не вдовольняє американський уряд. Департамент стейту мусить знати, які є відносини між Німеччиною й Францією, а головне, яка є французька співучасть в окупації маршалів. Ромелі проти англійських військ в північній Африці. Англії об'являють уряд Віші, що він активно допомагає німцям, хоч згідно з ухвалами німецько-французького перемир'я, Франція не є зобов'язана допомагати своєму переможцеві мілітарно.

ГІЛД ЗВ'ЯЗУЄ ФІШІ З ВІРЕКОМ

ВАШИНГТОН. — Джордж Гіл, 6-й секретар конгресмена Гемілтона Фіша, якого засудили за кривоприсягу, зізнав на процесі відомого німецького пропагандиста Георга Сильвестра Вірека, що Вірек та конгресмен Гемілтон Фіш сходилися разом, та що Вірек співпрацював з конгресменом проти приступання Америки до війни.

КНУДСЕН ПРО ПРОДУКЦІЮ ЛІТАКІВ

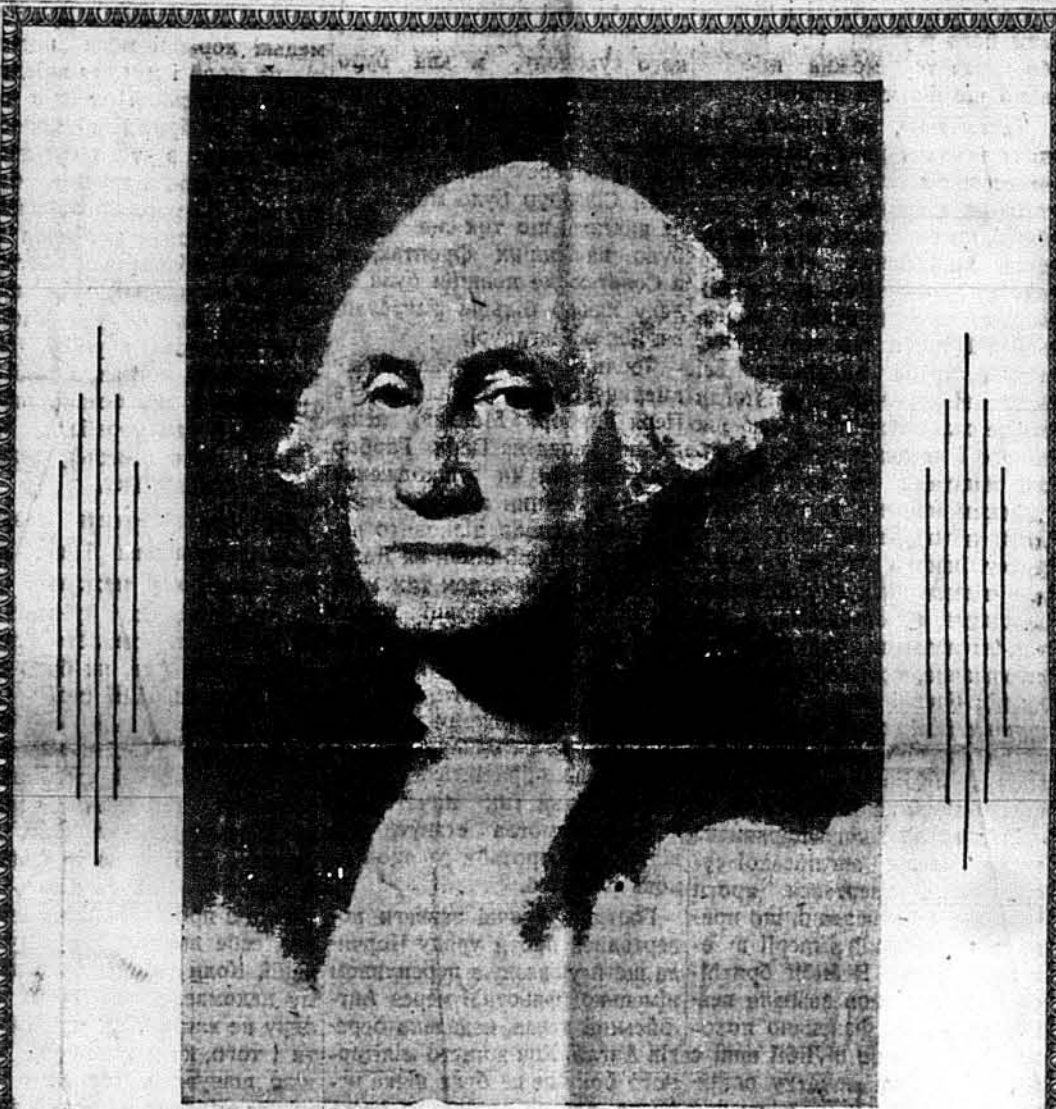
ГАРТФОРД (Конн.). — Ген. Вільям С. Кнудсен заявив, що в 1942 р. Америка випroduce 42,000 літаків згідно з установленою програмою президентом Рузвелтом. Він відмовився підтвердити, чи в наступному році американські фабрики випroduce 185,000 літаків. Кнудсен твердив, що він знає, що буде в цьому році, а за наступний не говорить.

КВЕСТІОНУЮТЬ СТАНОВИЩЕ ВОЛТЕРА ВИНЧЕЛА

ВАШИНГТОН. Члени Морської Комісії палати послів запитали секретаря морської поліції полк. Накса, щоб він висловив чому Волтер Винчел, відомий колекціст та радіовий коментатор, в односторонню старшини морської поліції свої радіо-промови з рамені торговельної фірми. Один конгресмен мав зажадати, щоб Винчел призначили на острів Самоа, або щоб він зрецигував свої свої позиції в морській поліції. Винчел сказав у першій радіовій промові по вступленні Америки у війну, що морські влади дозволили йому далі займатися його журналістичною та радіовою діяльністю. Полк. Накса мав відповісти, що він мало знає про Винчела та мусить застерегти докладніших інформацій від контр-адмірала Джейкобса, шефа бюро мореплавства.

СТИМСОН ПРО ЗАВДАННЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ

ВАШИНГТОН. — Секретар війни Стимсон заявив, що американська армія приготується до наступних операцій проти Держав Осі, та що вона не буде розділена на малі відділи в цілях оборони. Він твердив, що такі випадки як обстрілювання острова Аруби в Західній Нідерляндській Індії, можуть повторитися частіше, але це не змінить факту, що Америка приготує могутню армію, яка має стрінути ворога далеко від границь Америки.

George Washington -- Father of His Country

АМЕРИКАНСЬКІ ЗБРОЙНІ СИЛИ ПРИБУЛИ НА ЯВУ

БАТАВІЯ (Ява, Східна Нідерландська Індія). — Прибуття перших американських військ та літаків на поміч військам Об'єднаних Держав, що держать фронт проти японців в Нідерляндській Східній Індії, викликало велике ошукнення та радість серед пригнобленого останніми невдачами населення цих голандських посілющ. Хоч американські війська прибули в незначній кількості, про те їхня присутність кажує, що голандці не воюють самі та що вони можуть надіятися дальших допомог з Америки.

ТВЕРДИНІ МАНІЛЬСЬКОГО ЗАЛИВУ ПІД АРТИЛЕРІЙСЬКИМ ВОГНЕМ

ВАШИНГТОН. — Департамент війни повідомляє, що японці почали сильно обстрілювати твердині, що бережуть входу до Манільського Заливу. Рівночасно з тим ворог посилює свій натиск на американсько-филіппинські лінії на суші, підтягаючи до нові й нові підмоги під фронт. Хоч з головною штабу ген. МекАртура доносять, що американські війська зуміли відбити натиск японців в певних місцях, однак ця перемога ледви чи має більше значіння в обличчя того великого завдання, яке жде ген. МекАртура, а саме відержати давно-готований японський наступ.

ЯПОНЦІ ПЕРЕЙШЛИ РІКУ БІЛІН

РАНГУН. — Японські війська на більшому відтинку перейшли ріку Білін і вигнали цілі оборонні позиції на бурмеському фронті. Завзяті бої там продовжуються. Активно була пов'язана сила Об'єднаних Держав, в якій головну роллю грали американські літаки і летуни.

НА СОВЕТСЬКИМ ФРОНТІ НІМЦІ ВІДСТУПАЮТЬ

БЕРН. — Советські звідолення подають, що на центральнім фронті, на південне від міста Вязми, советські війська розбили цілком німців на 45-милевім фронті і німці в поспіху відступали. Смоленськ внаслідок цього знаходився в обстрілах з обох боків. Советські війська внаслідок тих воєнних операцій здобули місто Хрести, недалеко Веліша, що лежить над верхньою частиною ріки Двини. Ті війська повели також сильні наступи на ленинградським фронті і біля Харкова.

ПОНОВНЕ БОМБАРДУВАННЯ ПОРТУ ДАРВІН

КАНБЕРА (Австралія). — Японські бомбовики масово налетіли на Порт Дарвін і його бомбардували. Це вже другий день японці бомбардують цей Порт. Він важкий тим, що з нього йде поміч Об'єднаних Держав на острів Ява, який японці тепер збираються здобути.

ЧОРЧИЛ ПЕРЕОРГАНІЗУВАВ МІНІСТЕРІАЛЬНИЙ КАБІНЕТ

ЛОНДОН. — Чорчил уляг публичній опінії і тим переорганізував свій міністеріальний кабінет. Деяких міністрів усунув, а на їх місце прийняв нових. Крім того змінив число міністрів з дев'ять до сім. До найзамітнішої зміни в тім кабінеті належить те, що приступив до нього сер Стафорд Крипс, людина комуністичних поглядів. Він був півтора року британським послом в Москві і недавно заїздом повернувся. По поверненні він заявив, що в Совецях є багато такого, що можна подивляти, але є багато й такого, що не треба впроваджувати в інших країнах. Але комуністичної науки він не опрокинув. Стафорд Крипс займатиме уряд „лорда приватної печатки”, а також провідника нижчої парламентарної палати. Замітною зміною є і те, що Чорчил призначив заступника прем'єра, яким буде провідник з Партії Праці, К. Армі. Міністер праці Е. Бевин, який недавно втішався великими впливами в Англії, далі залишається в кабінеті, але його впливи зменшилися. Бевин був юнійним організатором і в тім характері увійшов був до британського кабінету. Лорд Бівербрук, що мав міністерство продукції, приїде до Америки і тут буде працювати у зв'язку з продукцією Британії і Америки.

РОЗПОЧАВСЯ СУД В РІОМ

РІОМ (Франція). — Дня 19. лютого ц. р. розпочався в малім французьким містечку Ріом, суд над двома бувшими французькими прем'єрами, над двома бувшими міністрами і 6. начальним вождом французької армії, ген. Гамеліном, да те, що, мовляв, вони втрутили Францію у війну, хоч Франція не була до цього готова. Відразу на початку 6. прем'єр Л. Блюм заявив, що цей суд не судить їх, за які небуди провини, тільки судить демократичну систему і Французьку Республіку. Бувший прем'єр Даладіє заявив, що цього суду потрібно для німців, які хочуть в той спосіб змусити французів признатися до вини у викликанні війни. Інші міністри заявили, що уряд Петена не має конституційного права переводити над ними цього суду. Ген. Гамелін заявив, що він не може допустити до того, щоб суд обвинувачував і судив французьку армію, тому він і його адвокат, вирождж цілої розправи будуть мовчати і на ніщо не будуть відповідати. Проти цього заперечував 6. прем'єр Блюм, який сказав, що через те вся вина буде спадати на політичні чинники.

БРИТАНІЯ ПРИГОТОВЛЮЄТЬСЯ ДО ОФЕНЗИВИ

ЛОНДОН. — В британському парламенті міністер війни Андерсон заявив, що Англія готує свої збройні сили не лише до оборони, але й до нападу. Зрозуміло, що оборона Англії є в тій підготовці найголовнішою справою, казав він. Бо колиб Англія впала, то всі плани до нападу будуть унеможливлені. Англія мусить вдержатися за всяку ціну. Водночас Англія скупчує сили, в людях і матеріалах, щоб підготувати напад на Європу. Для тієї цілі, казав він, Англія буде багато транспортних літаків і „глайдерів”. Замітне це, що недавно вістка з Лондону також говорила, що німці в теперішню пору будують багато „глайдерів”. Виходилоб, що будуча повітряна війна буде мати далеко ширші розміри, ніж дотепер.

КИТАЙЦІ ЗНАЙШЛИ НОВИЙ ШЛЯХ ДОСТАВИ

ЧУНКИНГ. — Китайський уряд маршала Чіанг Кай-Шека заявив, що маршал Кай Шек, будучи в Індії розв'язав справу доставки воєнних матеріалів для Китаю. Як відомо ті матеріали дотепер пили Бурмеським Шляхом. Але внаслідок загрози тому шляхови з боку японців, він стає непридатним для дальшого транспорту. Порт Рангун, через який теж переходили воєнні продукти, тепер підмінований. Китайський уряд говорить, що тепер продукти плістимуть з індійських портів просто до Китаю. Мабуть в тій цілі буде використана Асамська дорога. Також будуть використані ріки і зубні залізниці, які переїзять через високі Гімалайські гори.

НА БЛИЗЬКИМ СХОДІ ОЧІКУЮТЬ УДАРУ ДЕРЖАВ ОСІ

БЕІРУТ (Ліванон). — В міжнародних колах таке переконання, що з весною Держави Осі пробуватимуть завдати тяжкий удар Об'єднаним Державам на терені Близького Сходу. Той удар буде походити з Лівії, від армії маршала Ромелі, а також з боку Кавказу, від німецьких армій, що стоять на Україні. Обі німецькі сили натраплять на тяжкий опір. Бритійці на Близьким Сході скупчують великі сили. Німецька невдача на тім терені може бути початок кінця німців. Вони це знають, але внутрішні обставини змушують їх до ризикованих кроків. Час в Європі працює на користь німців, говорять ті кола.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
появою числа, в котрім оголошувач хоче мати своє оголошення.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
3 Канади належить псилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

У РІЧНИЦЮ ВАШИНГТОНА

Дня 22. лютого припадає річниця народження Юрія Вашингтона, котрого заслуги для Америки такі великі, що про нього прийнялася загальна назва Батька Свого Краю.

Ті заслуги справді такі великі, що властиво ніяка назва, і ніяка посмертна згадка не може віддати їм повної справедливості. Тим трудніше зібрати ці заслуги в рамці короткої статті, коли про цю постать написано вже тисячі грубих томів і все ще пишуться нові, які відкривають все нові сторони цієї великої людини й нові фази його широкої діяльності.

Всеж таки річницю його народження святкують по всій Америці кожного року; бо в спогадах про минуле життя й діяльність находять натхнення для поборовавання трудностей у сучасному й нову віру в світлу будучність цього краю. З того огляду важним є власне сьогоднішнє святкування річниці його народження, бо власне між теперішнім положенням Злучених Держав і положенням їх у часи Вашингтона заходять замітні подібності й аналогії.

Найважливішою заслугою Юрія Вашингтона для Злучених Держав був його провід у війні за незалежність американських колоній. Він був командантом військ, які воювали за ідею, що 13 країв в Америці має перестати бути колоніями в розумінні економічній, чи культурній, чи політичній філії іншого, „рідного", краю, а мають стати державою, рівноправною з цим краєм за морем. Проти системи монархії висунули американські колонії систему консеквентної демократії, в якій уся влада походить з вибору правлених. Хоч як ці ідеї видаються нам звичайними й самозрозумілими, тоді вони були несприятливими, непризнаними, революційними. Боротьба за усталення їх була довга й завзята й кривава. Нераз у ній воєнна доля хиталася в користь старого.

Під певним оглядом ця історія повторюється на наших очах. Як у часи Вашингтона, так і нині великі сили кидають визов ідеї, що Америка має бути правити американцями. На наших очах по правління американськими краями посягаються загребущі руки. І в наші часи на поміч їм ідуть симпатії певних кругів населення Америки, які переняті ідеями, ворожими до ідей, за якими правління має виходити з правлених. Як у часи Вашингтона, боротьба між двома течіями заповідається довга, завзята й кривава.

Історія американської революційної війни показує, як велика ідея народоправства запалила революційну армію до надлюдських зусиль. Память тої війни й свідомість великих ідей, за які йде боротьба в теперішній світовій війні, не лишають у день Вашингтона сумніву, що й цим разом перемога лишиться по боці народних прав, народних свобод і народного поступу.

АНГЛІЙСЬКИЙ КРИТИЧНИЙ ЗМІСЛ

Хоч як англійці шанують свого прем'єра Чорчила, проте та пошана до його особи не затемнює ім очей і як Бритійська імперія знає якоїсь більшої невдачі, провідник англійської нації дивляться критично і на Чорчила та його уряд, висказуючи їм грікі критичні зауваги. Бо інтерес нації це щось святе, яке в дану хвилину може бути доручене одній особі, а в другу хвилину, коли покажеться, що та особа не виконує як слід своїх обов'язків, — іншій.

Англії добре розуміють, що невдача може не раз спасти націю не з вини якогось провідника. Невдача може спасти внаслідок помилок, давних попередніх провідників, які вже зійшли со сцени. Може спасти внаслідок вищої сили, перед якою не годе був врятувати нації ні найбільший політичний ум. За такі невдачі не можна винувати даного провідника при владі і не можна його усувати від влади, бо через те можна накоїти нації ще більшої невдачі.

Та питання, як пізнати, чи дана невдача впала на націю через недогляд, або нерозум того провідника, що є при владі, чи внаслідок якихось інших незалежних від нього причин? — Щоб довідатися про причини якоїсь невдачі, треба над нею дискутувати, треба видивити всі можливі причини, які могли на не склестися, не затаюючи нічого і не лякаючись, що тим самим та критичними заувагами можемо когось обидіти чи надірвати його авторитет. Іншого ліку на це нема, а є тільки дискусія, обширна, докладна, неустрашена, а при тім інтелігентна, фахова, систематична, яка розбирає правду від брехні немов зерно від половини й відділені в той спосіб зерна не змішує описує знов з половиною, тільки постійно зберігає їх чистими.

Гнів англійського парламенту, а також англійської суспільності, звертався проти Чорчила за ті невдачі, що припали Бритійській імперії в останніх часах. В Лівії британські війська знов зазнали певної поразки. Фактично положення британців в Лівії нині є краще, ніж на початку останньої британської офензивної проти військ маршала Ромеля. Але англійська нація озлоблена на Чорчила тому, що він на початку тої кампанії майже з певністю заявляв, що британці мають великі сили в Лівії і знищать армію маршала Ромеля. Показалося опис, що хоч вони мали великі сили, тих сил було замало, щоб знищити

ти армію Ромеля. Значить Чорчил в розцінці помилився. Правда, можна сказати, що Чорчил своє передбачення опирає на порадах британських генералів в Лівії. Але добрий провідник не звалює вини на інших, тільки вину перебирає на себе. Тим більше тоді, коли він є в позиції кожної хвилини роботи своїх підрядних провідників, змінити, чи зовсім припинити. В лівійській кампанії Чорчил можливо дещо загнав, бо не передбачував, що прийдеться знову висилати в Єгипту на інші фронти і тим ослабити наступ проти армії ген. Ромеля.

Коли ходять про Сінгапур, то тут вина Чорчила є прохвилюючою. Оборонні позиції Сінгапуру будувалися давно, ще коли його не було при владі. Але вже за його влади ті оборонні позиції мовна було скріплені. Коли не можна було основно зміцнити вирождив двох місяців фортифікації, а повернути їх проти Малайського сухопутного, можна було бодай післати до Сінгапуру більше війська і літаків. Це останнє лежало в силі Чорчила. Він не заперечував, що скріплені Сінгапур було можна, але виявив, що тих сил треба було на інших фронтах, як в Соведах, де позиція була в дану хвилину більше загрозливою, ніж в Сінгапурі.

Чорчил далі оправдувався американською невдачею в Перл Гарбор. Мовляв, ненадійний напад на Перл Гарбор і затоплення чотирьох американських великої частини американської флотії і літаків цілковито переміняє спосіб війни на Далекім Сході. Внаслідок тих морських невдач японці могли вільно посилати під охороною своїх бойових кораблів військові транспорти, які висаджували на різних територіях війська і окупували. Американсько-бритійська флотія, зазнавши тих початкових невдач, не могла стати до відкритої боротьби з японською флотією.

Гострі критичні зауваги повертались проти уряду Чорчила ще й у зв'язку з переливом німецької флотії через Англійський канал, недалеко берегів Англії. Хоч з чисто мілітарного боку це не була ніяка невдача, але це затронуло честь морської сили Англії і це англійців найбільше заболіло. Як не можна допустити до того, щоб німецькі кораблі перепливали собі по ній цілий англійський повітряний флот, і до того під досягом приля. Показалося опис, що хоч бережних батарей? Чорчил заявляв, що англійська повітряна і морська флотія зробила

Всесловянська Любов Чи Хвилева Політична Конюнктура?

Читаємо тепер щораз частіше про оживлення всесловянської ідеї. А це в зв'язку з консолідацією всього слов'янства проти гітлерівської „панівної німецької нації", що хоче запанувати над цілим великим слов'янським світом. Якби тут тільки про це ходило, то всьому було б гаразд. Така консолідація була б дуже пожадана. Але під одним застереженням,

серед даних обставин все можливе, щоб німецькі кораблі затопити. Англійські моряки і летуни виявили величезне героїство. Але не вдалося їм цілковито затопити німецьких кораблів. Зате вдалося їх ушкодити і зробити їх на певний час небоєздатним. З чисто мілітарного боку та втеча німецьких кораблів з французького порту в Брест, до домашнього порту в Гельголанд, для Англії є корисна, казав Чорчил. Бо стоячи в Брест німецькі кораблі мали широке вільне море і могли виїздити на Атлантичний океан в цілі наїзди на британські кораблі. Коли вони з того вигідного порту втекли, значить були змушені до того британськими силами. Ті сили з літаків постійно бомбардували згадані кораблі та завдавали їм шкоди. Вони далі будуть бомбардувати німецькі кораблі, тепер в німецьких портах, з тою сатисфакцією, що бомби, які не влучають в сам корабель, влучають в чисто німецьку землю, а не в французьку.

Оборона Чорчила назагал була переконлива і він далі при владі, хоч можливо, що по тих невдачах і критиці його авторитет хвилево дещо обнизилося. Але, як було сказано, інтерес нації стоїть понад поодинокими особами. Мужня, безоглядна критика зробила своє і переконала широкий англійський загаль, що в провіді нема клік, які служать собі взаємно, зв'язані особистою лояльністю, а тільки є провідники, які шанують себе взаємно за службу нації. Коли та служба в дечому недомагає, вони ні на хвилину не вагаються скритикувати і того, кого ще вчора всеціло шанували. Там де є така мужня критика широкий загаль має таке внутрішнє переконання, що зроблено все, що можна було зробити. А коли й трапляються недоскопачі і помилки, ті помилки випливають з недоскопачості людей, а не з перегнітої системи, для якої влада є ціллю, а джонглованні інтересами народу, є лише засобом до цілі.

Щоб під тою консолідацією не крилась облуда, себто для одних слов'ян воля, а для других неволя. А є такі побоювання, коли місце давнього московського імперіалістичного слов'янофільства, що вже зниділо, малоб заняті „червоне" слов'янофільство, себто той московський комунізм, який старався не тільки захопити провідництво серед всього слов'янства, але стати рішальним чинником в „всесвітній пролетарській революції". Большевики, будучи зручними майстрами пропаганди та агітації, намагалися зручити клічків всесвітнього комунізму з ідеями всеслов'янства. Та це легко не іде тому, що в двох останніх декадах серед всіх слов'янських народів ідея слов'янського об'єднання зазнала важних поразок.

І так, в часі польської незалежності (1918—1939. pp.) поляки воювали куди більше за своїми слов'янськими сусідами, ніж за пан-германською загрозою. Спершу воювали з українцями, в 1920 році із „слов'янськими" большевиками, а рік пізніше дерлися на життя й смерть з слов'янськими братами-чехами за Тешин та Шлеск. А в 1938 р. при вивісці Чехословаччини слов'янська Польща відіграла знову погану роль.

Не добре списувались чехи у відношенні до українців чи словаків. Це саме можна сказати про сербів у відношенні до своїх братів, хорватів і слов'янців, що часто не знали іншої мови, від мови бомб і ножів.

А вже буде зайвим говорити про трагічне положення українського народу по причині ворожого відношення до нього його слов'янських сусідів, в першу чергу Московщини і Польщі. Всі ці слов'янські держави поводитись так нерівно до українським поневоленням народом, що їх панування над Україною було гірше від давнього татарського лихоліття.

А тепер погляньмо на рік 1939, коли то імперіалістична Німеччина почала підбій світа руйнуванням та плондруванням у першу чергу слов'янських держав. Палає Чехословаччина, знищено Польщу, вкінці безпощадна воєнна машина Гітлера звернулася проти Союзу, що ще в 1939 р. помагав йому добити розгромлену Польщу. У такому моменті починає знову лунає клич: Слов'яне, єдиний перед пан-германською небезпечкою та загрозою! Ставаймо до боротьби всі разом:

росіяни, українці, поляки, чехи, словаки, хорвати, серби, болгарі й словінці. Клич знаменитий, бо тільки був зоріс ширший, себто колиб мав на думці справжнє визволення слов'ян. А так є, що в тих кликах з Куйбишева, Лондону й Нью Йорку можна завважити, що в них поминається доля українського народу. Вправді не ігнорується його цілковитого, бо навіть сам Сталін кількома наворотами згадував про поневолення України та українського народу гітлерівською Німеччиною. Але зате з усіх боків збувається мовчанкою те, що буде з українським народом, як він позбудеться німецьких окупантів.

Що за причина? Невже українці не є слов'янського походження? Не всеж вони не хочуть тої волі, якої бажають собі інші слов'янські народи? Отже не згадують за те тому, що українці хочуть звільнитися не тільки зпід панування Гітлера, але також не хочуть слов'янського, себто московського чи польського ярма. Ось тому то й теперішні панслависти так зручно винимують українську проблему в цій так важній і рішальній боротьбі людства. Ось таке наставлення помічується зарівно в писаннях поляка І. Матушевського („Нови Свят"), як і в писаннях „Нового Русского Слова", не згадуючи вже про таких українських „Бенедиктів Арнольдів", якими у відношенні до України є галицькі капцани. Що більше, навіть деякі американські часописи, які є обслуговувані журналістами з анти-українського табору, свідомо чи ні, піддержують цю саму лінію. Ось така журналістка як Соня Тамара („Нью Йорк Геральд Трібюн" з 17. лютого 1942 р.), пишучи про змагання всіх слов'ян проти тевтонів - німців, алі словом не згадує про українців та їх бажання жити у свободній державі.

Отже, поляки, чехи, поляки, болгарі, чехи, поляки і москалі, а нема її, коли мова про 45 мільонів українців? Ось і через таке метушня навколо нової пан-слов'янської ідеї, що була б тепер зрозуміла, навіть пожадана, стає досить підозрілою.

Гітлер є смертельною загрозою для України, подібно як для Польщі, Чехословаччини, Сербії чи Росії. Нема нікого серед чесних українців, що визнававби німецьку окупацію України. Та коли українці є проти німецького окупанта, то це ще не значить, що вони хочуть вернути в неволю Москви чи Варшави. Вони не боряться за повалення одної тиранії, на те, що на її місці прийшла давня тиранія, чи настала якась нова.

Коли проти імперіалістичної Німеччини мають стати всі слов'яни, то вони мають бути об'єднані великою ідеєю свободи для всіх, більших чи менших слов'янських народів. Ось це буде пан-слав'язм, що матиме глибокий відгомін та всебічну піддержку всіх тих, в кого плизе хоч краплина слов'янської крові.

Таке ставлення справи мусять лягти в основу не тільки боротьби проти Гітлера, але також це є перша дійсна тривала підстава до об'єднання всіх слов'янських народів. Тоді щойно цей гін за об'єднанням буде природним, бо його вузлі будуть спаяні справжньою всеслов'янською любов'ю. Без з'ясування тих підставових залогень, а і в тому без цілковитої зміни у відношенні московської й польської політики до України, неможливе є об'єднання слов'янських народів. Хвилеве об'єднання всіх проти-гітлерівських сил може існувати так довго, доки не буде знищений Гітлер. Та це не буде тривале всеслов'янське об'єднання.

НА СЕЛІ

Повість
(57) М. ШКОЛИЧЕНКА

„Витаю усіх тих приятелів моїх, що не встигли ще забути про мене".

Гості тимчасом оглядали коверту і прочитали на печатках „Харківська поштово-телеграфна контора". Усім відомо було, що в Харкові жив Мисаків приятель і всі зрозуміли, яким чином надійшов Мисаків лист з того світа. Гості завзяли межі собою живу бесіду, кожний висловлював свій погляд на покійного Мисака, хвалив його добре серце, турботи про інтереси Ульяні Іванівни, кожний висловлював також свої догадки про те, через що саме такий, а не інший план виробив собі покійний Мисак для пересилки грошей і що хвилини зверталися до Мисакиних, щоб вона підкріпляла того або іншого в його догадках.

XIV.
Коли гості порозізлились, Ульяна Іванівна ще раз перечитала Мисаковий лист і довго над ним думала. Зміст непрочитаної частини листа був точнісінько такий, як і в тому листі, що передав їй Горбачів після смерті Максима Петровича. Ульяна Іванівна рішала тепер питання: чи виходити за Горбачького, чи ні? Під своїм враженням останнього листа перед очима її пробігло усе коротке життя і діяльність її чоловіка. Мало зробив він користі на селі, але він був ширший, добрий і чесний. Га що і за які виники могла вона докорити свого покійного чоловіка? За довгу бездіяльність його? Алеж до п'ятидесяти літ він був самотній, одинокий; він був по-кидько. Останнє в усьому виправдувало його. А що він кохав її, про це і думок не може бути. Що ладен був цілком віддатися народові — це свідчить і нещасна поїздка його за лікарем і останні турботи про медичні знання та права своєї жінки... Листи його до Горбачького і до неї — чи

цеж не свідок високоблагородної душі його? Він страждав, болів серцем, що вгадував взаємні симпатії Горбачького і її, а тимчасом умів придушити в собі усі ті турботи і щиро від душі благословляв їх на шлюб. Уявився Ульяні Іванівні і лікар Горбачький... Образив він її, не пошанував її гідності, самолюбство, алеж вона кохала його, кохала і він... Не-іхати, значить, за кордон, не добувати собі знання і права лікаря, віддатись коханням, скористуватись життям для себе у молодий свій вік... Скористуватись? Задля себе скористуватись? Занехати бажання Максима Петровича, свої власні, віддати перевагу шлюбу, а не університету, скінчити вік жінкою, матір'ю, а не лікарем у отчому рідному селі, межі отцілою темною, але рідною масою?.. У Мисакиних билася кров у жилах, туманилося в очах, але вона ніяк не могла розв'язати цього питання. Перевінчатись, казав Горбачький, і тоді поїхати. О, ні! Вона не здатна дробити своє почуття, своє кохання!.. Одружитись здобувши права ліка-

ря, тобто через декілька років — та чи можливо це? Чи може вона разом віддатись і науці і коханням? Одночасно думати про зміст лекцій і про кохання до Горбачького? Та чи й ждатиме сам він декілька років? О, ні! Це рішати треба так, або так.

Другого дня ранком покликана вона до себе діда Омеляка, перечитала його того листа, що отримала вчора, перечитала й того, що передав їй Горбачький, пояснила дещо старому, а потім обидві свої руки покляла дідові на паху і дивлячись йому в очі, запитала:

— Діду, скажи мені поправді, по совісті: чи виходить за лікаря Горбачького, чи ні?

Дід подумав трохи і відповів:

— Виходьте пані, і простіть мене, старого, що я тоді образив вас!

Через декілька днів вона була вже у Франції, урядила всі

Let Your Answer to Bombs Be BONDS!

We are fighting enemies who will stop at nothing. With our homes, our very lives at stake, shall we stop short of giving our dimes and dollars for Defense? Buy Defense Bonds and Stamps every day, every week. Buy as if your very life depended upon it. It does!

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ПОМЕР АНДРІЙ ЧЕХІВСЬКИЙ

Бічними шляхами надійшла з окупованої Франції вістка про смерть Андрія Чехівського...

Отже ще одна гіжка втрача. Відійшов з цього світу один з тих незломних, висококультурних, активних українців давнього типу, які все своє життя віддавали українській ідеї й за неї клали голову.

Андрій Чехівський походив з священничої родини. Чехівські з діда-прадіда були все в духовній верстві, ще від того Запорозжя Чуприни, який перший висвятився та додав до свого прізвища — Чехівський.

Родина Чехівських дала Україні борців, які ніколи не схилили голови перед ворогом. Віддавали Україні все життя й вмирали з її іменем на устах. Суворий присуд долі, який тяжить над українським народом тяжким тягарем, упав також і на цю славу родину; жадному з її синів не судилося упокоїтись біля своїх батьків на Україні, в рідній Гороховатці. Справді, прокукував старої матері Чехівської, яка, вмираючи в 1912 році, сказала, що ніхто з дітей не ляже поруч її могилі, а рознесуть свої кістки по всьому світу. І так, старший Чехівський, Віктор, славний український революціонер, поклав голову в першій світовій війні, не за Україну, а за її катів.

Володимир Чехівський, прем'єр Директорії, та Микола, полковник Синьожупанників і командант Києва за Директорії, конаноу на заслання, відбувши Соловецькі муки після більшовицького „Процесу Українських Націоналістів“, Андрій Чехівський помер, а Олександр тимчасово на вигнанні. Там же й сестра Зіна.

Отже доля тяжко відплатила лицарям України, які ніразу не згнібили українського прапору і не забурдили українського імені...

Андрій Чехівський народився 7-го грудня 1879 р. в родині священика села Гороховатки, на Київщині біля Трипілья. Вчився, як і його брати, в Київській Духовній Семинарії. А потім в школі співу Миколи Лисенка, в проф. Олександра Мишуги, в якого був улюбленим учнем і повинен був стати помішником, наколиб Мишуга був залишився на Великій Україні. Мав чудовий голос-тенор — і все мріяв про музичну кар'єру. Брав завше живу участь в українській культурній і політичній життю Києва. За Української Республіки служив в посольстві в Римі як аташе, а по упадку української влади і розв'язанню посольства, опинився в Парижі в

страшних злиднях і повній самотності. Перейшов всі етапи емігрантського бідунства і на старості років залишився без праці й будь яких засобів існування. Українська родина Еремівних, з якою його вязала найщиріша дружба й спільна емігрантська доля, старались за всяку ціну допомогти йому дістатись з Парижа до Швейцарії, де сама перебувала, але й та вільнолюбна й слава Республіки Швейцарська, що споконвіку давала захист політичним збігцям всього світу, не спромоглась дати візу українському революціонеру. Нещасний Чехівський бідунув в холодному й голодному Парижі, держачись при життю завдяки скромній допомозі друзів — українських емігрантів. Жура за рідним краєм, злидні, невдачі й повна безгладність підточували нерви й серце покійного і так він упокоївся 12 грудня м. р. в католіцькому домі „Нуазі де сек“ під Парижем, як пишуть — у страшній тузі й не чуючи рідного слова. Поховали його в тому ж місці 16 грудня (1941 р.) — українці — емігранти, які численно прибули до всіх закутків окупованої Франції, щоб хоч чудовим хором та квіткою віддати останню шану віроному синові України...

Мені особисто тяжко писати ці стрічки, бо покійний Андрій був моїм щирим приятелем з молодих же літ. Вязала мене з ним, як і зі всею родиною Чехівських, і школа, й життя, й українська музика. Володимир Чехівський був моїм товаришем з часів у Семинарії й Київській Академії, Андрій і Микола вчилися там же одночасно зі мною, а молодше покоління Чехівських було вже моїми учнями і в тій же Семинарії і в Жіночій Духовній Школі. З Андрієм же особисто вязала мене ще й школа Лисенка, де ми обидва вчилися (він — співу, а я — композиції), й українська пісня. Вона власне відіграла рішучу роль в світогляді й долі всіх Чехівських, як не раз розказував мені покійний. В ті страшні часи, коли в Росії „на всіх языках все мовчало“, українська пісня й хори були єдиним джерелом, з якого живилась українська свідомість, де формувалось молоде українське покоління й запалювалась національним вогнем українська душа на віки, до загину, як це було й з Чехівськими. Вся родина Чехівських була просякнута тим духом і ентузіазмом, який давала пісня та який робив дім Чехівських радісним, світлим українським куточком на мовчазній, суворій і сумній, тодішній Україні. Отже світлий

Простори Бритійської Спільки Держав

Складові частини британської спільки держав розкидані по всьому світу, а зв'язуються в одну імперію особами короля і силою британської флотії. Флотія тримає в своїх руках морські шляхи поміж океанами частинами імперії, які мов ланцюг оточують весь світ. Головою ланцюга є острови Великобританія, з яким флотія зв'язує поверх 20 окремих островів.

1. Остров Великобританія має 94,000 квадрат. миль простору й розділяється на Шотлію, Англію й Валію. Тут є столиця імперії, Лондон, осідок короля й парламенту, великі промислові й торговельні осередки. Населення около 47 мільйонів.

2. Найближчим до цього центру кільцем ланцюга є Ірландія. Це самостійна держава, зв'язана деякими справами з Британією. Це остров простором 32,5 тисяч квадратних миль з населенням 4,3 мільйонів. Політично ділиться на дві частини: Ірландія й Улстер. Ірландія — окрема держава, Улстер — провінція Англії. Ірландія хліборобська, Улстер індустріальний. У 1933 році Англія вивела своє військо з ірландських портів.

3. Гібральтар — фортеця в скелі над проливом з Атлантичного океану в Середземне море, охороняє й контролює цей пролив, затримує ворожі Англії кораблі. В руках Англії є він від 1713 року.

4. Остров Мальта на Середземному морі, між Сицилією й Африкою. Довжиною 17 миль. Велика фортеця й морська база. Перепочинок для кораблів, що плывуть з Англії до Індії, загорода для італійських та всяких інших кораблів, що плывуть по Середземному морі. До Англії належить від 1814 року.

5. Остров Кипр, морська база коло берегів Азії.

6. Палестина, Транс-Йорданія та Мезопотамія (Ірак) по сусідстві з Арабією, автономні області.

7. Суецький канал, під контролем Англії.

8. Англіїсько-егіпетський Судан, у спільному володінні під проводом англійського губернатора.

9. Єгипет, самостійна держава в тісному союзі з Англією.

дружній спогад про гарні хвилини, проведені там, та любі, щирі й палкі розмови з покійним, пісні з ним співані, нехай будуть ласкавою ухмілкою при гіркому останньому слові „Прощай!“. А книга страждань України запише на своїх сторінках ще одне благородне ім'я — „Андрій Чехівський“.

Д-р Олександр Кошиць.

10. Бритійська Східна Африка: Кенія, Уганда, Занзібар, Танганійка, Родезія та інші колонії.

11. Південно-Африканський Союз — домінія, що складається з Капландії, Наталу, Трансвалю та інших земель.

12. Західно-Африканські колонії: Сієра-Леоне, Золотий Беріг, Нігерія, частини Камеруну й Того.

13. Півостров Арабії: Аден — фортеця, що захищає пролив з Червоного моря до Індійського океану.

14. Остров Цейлон — багата колонія.

15. Індія — напів домінія, що має свій національний конгрес і віцекороля; великі природні скарби; ділиться на велику кількість окремих державок, племен і каст, які ворогують між собою.

16. Малайський Півострів з фортецею й морсько-летунською базою Сінгапур, яка відіграє в Азії таку роль, як Гібральтар в Європі, стереже й контролює шляхи з Індійського океану в Тихий. На Малайському півострові п'ять федеральних держав.

17. Частина острова Борнео та низка інших дрібніших островів, надзвичайно багатих природними скарбами. Колонії.

18. Остров Гонг-Конг, що належить до Англії від 1841 року, охороняє відз до гирла ріки Кантон, що є шляхом до Китаю.

19. Австралія — материк, около 3,3 мільйонів квадратних миль та 8 мільйонів населення. Домінія. Союз місцевих держав. Хліборобсько-скотарська країна. Найбільший у світі продуцент вовни. Друге місце після Канади по плеканні й вивозі пшениці. Третій збройний осередок імперії. Капітал переважно англійський.

20. Нова Зеландія — остров простором 104 тисяч квадратних миль з населенням 2 мільйони. Летунські бази для Тихого океану.

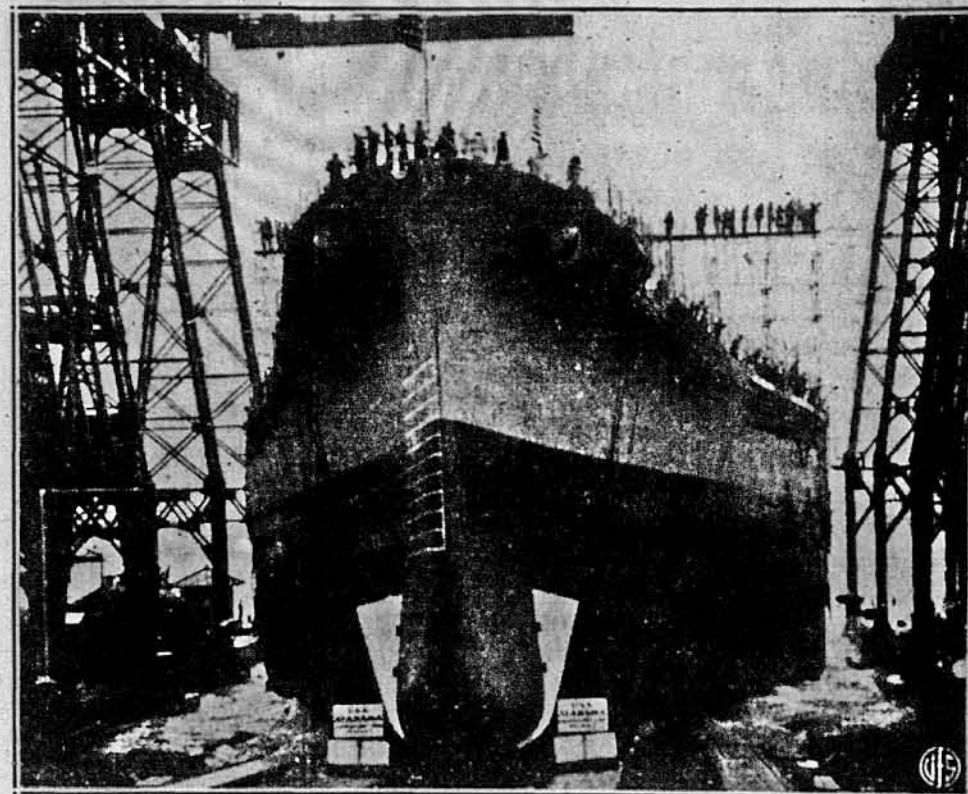
21. Бритійська Океанія — около 250 різних дрібніших островів на Тихому океані, серед яких більші: Фіджі, Соломонові, Гілмерта, Еліс та інші.

22. Канада — домінія, з простором 3,694,863 квадратних миль та поверх 11 мільйонів населення. Друге головне місце по виробі збройної сили й перше в плеканні пшениці.

23. Бритійська Західна Індія: Бермуда, Багама, Барбадос, Джамайка, Трінідад, Табаго та інші — морські й летунські бази.

24. Фолклендські острови — морські бази.

Отже Велика Британія це щонайменше 24 більших окремих просторових одиниць, які є кільцями в одному державному ланцюгу, що ним оперезано весь світ.

НОВИЙ „БОЄВИЙ ВІЗ“ — 3 доків у Норфолку, в стейті Верджинії, спущено онді на воду дреднот „Алабама“ дев'ять місяців перед плянованим речинцем. Секретар флотії Накс у своїй промові, виголошеній на врочиности спущення на воду, заивив, що ця подія означає конець „оборонної ери“ та початок „воєнної ери“.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ГЕМТРЕМК, МІШ.

3 діяльності Українського Демократичного Клубу.

В 1933 р. в нашій громаді Гемтремк, Міш. засновано новий Український Демократичний Клуб, не зважаючи на це, що існували інші того роду клуби. Історія цього клубу, подібно як судья всіх американсько-українських організацій, довга та повна жертвених трудів. Родився він в не-достатках. Через кілька літ льюкувався в комірні, бо не мали ми власної домівки. Зга-валося, що ось-ось клуб роз-летиться.

Та так не сталося. Клуб здобув собі право громадянства в нашій громаді та почав розвиватися, бо члени клубу прийшли до переконання, що це замало є лиш належати до клубу, але треба творити в ньому центр товариського й громадського життя.

І жаття в клубі поплило відтоді кращим руслом. Клуб вистарався кільком членам політичні заняття. Не було жадної імпрези, підприємства чи народнього свята, щоб клуб не взяв в них участі.

Знаючи, що Америка є у війні, й що ця війна вона му-сить виграти, клуб не забуває за свої громадсько-патріотич-ні обовязки. Цього року клуб

закупив за \$200 Бондів Державної Оборони, жертвував \$127 на закупно бомбовика від міста Дітройт і зобов'язався давати на Американський Червоний Хрест по \$5 місячно аж до самого кінця війни. Крім того клуб закупив 10 примірників „Історії України“ М. Грушевського та „Богдан-гетьман України“ Ю. Вернадського. Книжки ці вислано до різних американських людей і установ. Клуб позичив \$500 на будову місцевої української католицької церкви, а \$267 держить в резерві на ці українські потреби, які напевно будуть по закінченні цієї війни.

Треба також згадати, що клуб має свій власний дім, гарну гостиницю без цента довгу та кілька тисяч готівки в банку.

Йосиф Крупка.

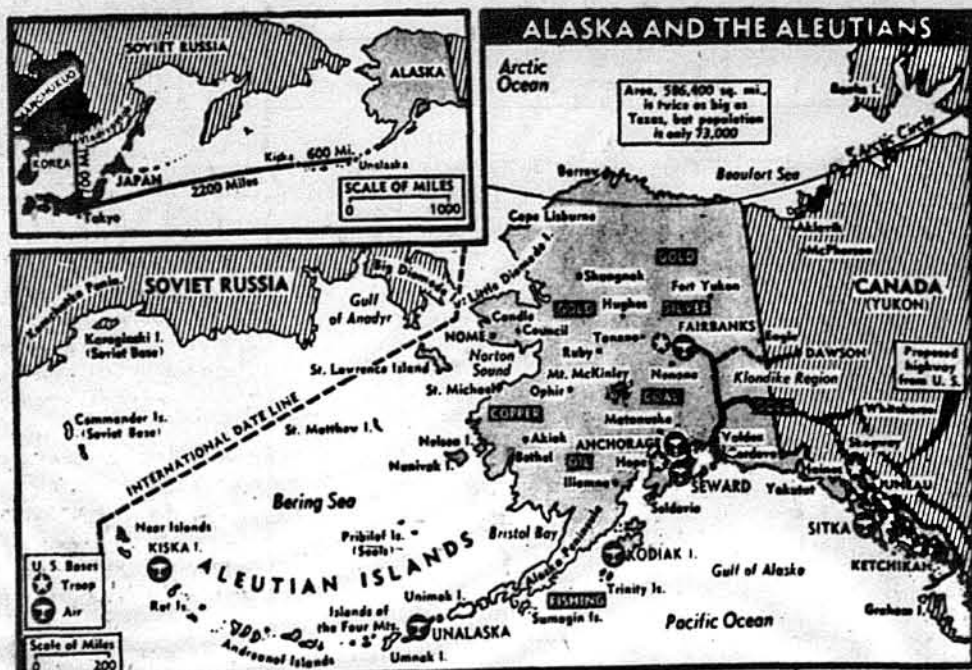
ВИЛКС БЕРІ, ПА.

Закуповують Бонди.

На річних зборах Братства св. о. Николая, відділ 99. У. Н. Союзу ухвалено закупити Бонд Оборони на суму сто доларів. Відділ 99. є найстаршим відділом у Вилкс Бері, Па. Хоч він не є тут найбільшим відділом, то проте пер-ший сповнив горожанський о-бязок завдяки дбайливості Союзівців-піонірів.

ДЖОРДЖ СІЛВЕСТЕР ФІРЕК котрого федеральна прокуратура називає найважливішим німецьким пропагандистом в Америці, станув у Вашингтоні на суд за те, що не подав урядові певних приписаних зако-ном даних.

ВОРОГ МОЖЕ НАПАСТИ НА АЛЯСКУ. — На недавній пресовій конференції в Білому Домі президент Рузвельт звернув увагу на можливість японського нападу на Аляску. Коли його спитали, чи може Аляска відбити напад, він відповів: Певно, що ні. Маленька мапа вгорі показує, що від Токіо до Алеутських островів усього 2,200 миль. Німеччина має 150 літаків системи Дорнієра, що можуть летіти з ладунком бомб на віддалі 7,500 миль. Чи Японія має такі літаки, не відомо.

STOCKINGS and socks pulled on and off by the toes wear longer than when pulled by their tops. Teach the "little one" to treat socks gently.

Careful handling of stockings will ease the strain on silk supplies and save you money to invest in U. S. SAVINGS STAMPS! War Needs Money!

У ЦІ ЧАСИ, КОЛИ ЗАХІДНІ ДЕМОКРАТІЇ в боротьбі проти тоталітарних диктаторів шукають способів мирної співпраці народів і держав, ОДНОЮ З КНИЖОК СПРАВДІ НА ЧАСІ Є КНИЖКА ПРО УКРАЇНУ, ПІ МІНУЛЕ І СУЧАСНЕ:

„ІСТОРІЯ УКРАЇНИ“

проф. МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО

В АНГЛІЙСЬКОМУ ПЕРЕВОДІ:

A HISTORY of UKRAINE

By Michael Hrushevsky

СТОРІН 629, 4 КАРТИ, PRICE \$4.00

Для замовлення ВИРІЖТЕ ЦЕЙ КУПОН НА КРОПКОВАНИЙ ЛІНІЙШІ І ЗАШЛІТЬ 30 СВОІМ ЗАМОВЛЕННЯМ.

ДО КНИГАРНІ „СВОБОДИ“, Р. О. BOX 346, JERSEY CITY, N. J. Послаю осьтут _____ доларів мон-ордером (чеком) і прошу вв-слати мені _____ примірників Історії України проф. Михайла Грушев-ського в англійським перекладі. Імя _____ Адреса _____ Місто _____ Крейт _____

